

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง

ดวงจันทร์ของลำเจียก (๒)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

เซ็นติเมตร

๒.

เซนติเมตร

คำไทยใช้ให้ถูก

เซนติเมตร

[เซน-ติ-เมตร] หมายถึง

๑) (น.) ชื่อมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐๐ ของ ๑ เมตร อักษรย่อว่า ซม. (อ. centimetre).

ทบทวน

ความรู้เดิม

นักเรียนได้อ่านเรื่อง
“ดวงจันทร์ของลำเจียก”
หรือไม่ รู้สึกอย่างไร

ทำไมคนโบราณจึงมัก
เปรียบเทียบความงาม
ของผู้หญิงกับดวงจันทร์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำและสำนวนที่ปรากฏ
ในเรื่องดวงจันทร์ของลำเจียกได้
๒. วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีจากเรื่องดวงจันทร์
ของลำเจียกได้
๓. เห็นคุณค่าของการอ่านและการศึกษาวรรณคดีไทย

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

ดวงจันทร์ของลำเจียก เป็นเรื่องราวของเด็กหญิง “ลำเจียก” ที่มองดูพระจันทร์เต็มดวงในเวลากลางคืนที่ริมหน้าต่างที่บ้าน และขอพรกับพระจันทร์ว่า “ขอให้สอบได้ที่ ๑” เมื่อลำเจียกเข้านอนก็ได้ฝันว่าได้ไปเที่ยวงานเทศกาลเฉลิมฉลองอะไรสักอย่าง...

เดือนสิบสองล่องลอยกระทงหลวง
ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง
ทั้งพลุแรงตึงตังตั้งสะท้าน

นิราศเดือน

เสียงนกบินปราดพรวดกรวดอ้ายต้อ

เสียงหวอหือเฮฮาอยู่หน้าฉาน

ล้วนผู้คนล้วนหลามตามสะพาน

อลหม่านนาวาในสาคร

นिरาคเดือน

บ้างก็แห่ผ้าป่าพุกษาปัก

มีเรือชักแข็งแซ่แลสลอน

ขับประโคมดนตรีมีละคร

อรชรรำร่าอยู่หน้าเรือ

นिरासเดือน

บ้างก็ร้องสักรว้าใส่หน้าทับ

ลูกคู่รับพร้อมเพราะเสนาะเหลือ

ฟังสำเนียงเสียงสตรีไม่มีเครือ

เป็นใยเยื่อจับในน้ำใจชาย

นิราศเดือน

ฟังสำเนียงเสียงนางที่กลางน้ำ

แล้วหวนรำลึกถึงนุชที่สุดหมาย

กลับมาอนอ่อนทอระทวยกาย

เฝ้าพุ่มฟายชลนาทุกนาที

นิราศเดือน

นيراศเดือน

นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่าง
จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราศี
เห็นดวงเดือนเหมือนลัษณัฏ์คินี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา

พี่น้องคอยนอนคอยละห้อยหวาน
แสนรัญจวนมิได้สิ้นถวิลหา

เห็นราหูจู่จับพระจันทร์ทรา

ชาวพาราอ้ออึ้งคะนึ่งตั้ง

นิราศเดือน

พิธีกลั่นครันครึกเสียงกึกก้อง

ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแตรสังข์

ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพัง

มีทุกครั้งดังทุกคราวฉาวทุกที

นिरासเดือน

โอ้ว่าดวงจันทร์เจ้าดูเศร้าหมอง

ไม่ผูกดวงเผื่อดอับพยับสี

อยู่ในปากกราหุอสุรี

มีนาที่ปล่อยปละสละกัน

นिरासเดือน

แต่ตัวพี่มิได้มีนาที่ขึ้น

ทุกวันคืนเฝ้าวิโยคด้วยโศกศัลย์

ครวญคะนึ่งถึงมิตรที่ติดพัน

พี่ชมจันทร์ต่างเจ้าเยาวมาลย์

นिरासเดือน

เมื่อวันเพ็ญเดือนเพ็ญ
ได้เห็นนาฏนุชอนงค์ให้สงสาร
สัพบุรุษคับคั่งฟังกุมาร
ซ้ชวาลแจ่มแจ้งด้วยแสงเทียน

นيرาคเดือน

วิเคราะห์คุณค่า

“วรรณคดีไทย”

๑. การใช้สัมผัสสระ

เป็นวิธีการสร้างความงามที่คนไทยนิยมเป็นอย่างมาก โดยการนำเอาคำที่มีเสียงสระเดียวกัน หากมีตัวสะกดต้องอยู่ในมาตราเดียวกันมาสัมผัสกันภายในวรรค ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น

เดือนสิบสอง ล่องลอย กระทาง หลวง

ชนทั้ง ปวง เลย ตาม อร่าม แสง

ดอกไม้ ไฟ โชติ ช่วง เป็น ดวง แดง

ทั้ง พลู แรง ตั้ง ตั้ง ดั่ง สะ ท้าน

๒. การใช้สัมผัสพยัญชนะ

เป็นกลวิธีการนำเอาเสียงพยัญชนะต้นมาสัมผัสกันภายในวรรคเพื่อให้
เกิดเสียงที่ไพเราะ เช่น

เดือนสิบสองล่องลอยกระทางหลวง

ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง

ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง

ทั้งพลุแรงดิงดั่งดั่งสะท้อน

๓. ความไพเราะด้านเสียง ลีลา และจังหวะ

เป็นกลวิธีการนำเอาเสียงพยัญชนะต้นมาสัมผัสกันภายในวรรคเพื่อให้
เกิดเสียงที่ไพเราะ เช่น

พิลิกลั่นครั่นครึกเสียงกึกก้อง

ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพัง

ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแตรสังข์

มีทุครั้งดังทุคราวฉาวทุกที

๔. การใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมา

เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “เหมือน” เช่น

นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่าง
เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะกัศนี

จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราศี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา

คำถามจุดประกายความคิด

- ๑) จากการอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของ
ลำเจียกจบแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ๒) นักเรียนได้รับคุณค่าอะไรบ้าง

ของขวัญจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจ
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคุยคุยสาระ
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคุยคุยสาระ

ใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๑. อ่านนิราศเดือนตอนนี้แล้ว นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่า ประเพณี
ลอยกระทงในอดีตกับปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๒. มีบทประพันธ์ตอนใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่าไพเราะที่สุด
แล้วลองแสดงความคิดเห็นว่า ความไพเราะนั้นเกิดจากอะไร

ใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๓. เพราะเหตุใดกวีจึงชอบเปรียบเทียบความงามของใบหน้าผู้หญิงว่า
เหมือนกับความงามของดวงจันทร์

ใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๔. นอกจากประเพณีลอยกระทงแล้วนักเรียนรู้จักประเพณีที่สำคัญ
อะไรบ้างในท้องถิ่นของตนเอง (เขียนอธิบายพอสังเขป)

ใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๕. จากบทร้อยกรอง “เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภคินี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา” ผู้แต่งได้เปรียบเทียบดวงจันทร์กับอะไร

สรุป บทเรียน

เฉลยใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๑. อ่านนิราศเดือนตอนนี้แล้ว นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่า ประเพณี ลอยกระทงในอดีตกับปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ดังนี้ เหมือนกัน เนื่องจากในอดีต และปัจจุบันมีการนำกระทงมาลอยในแม่น้ำเพื่อขอขมาพระแม่คงคา และแตกต่างกัน เนื่องจาก กระทงที่นำมาใช้อาจผลิตจากวัสดุที่แตกต่างกัน

เฉลยใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๒. มีบทประพันธ์ตอนใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่าไพเราะที่สุด
แล้วลองแสดงความคิดเห็นว่า ความไพเราะนั้นเกิดจากอะไร

พิลึกลั่นครั่นครึกเสียงกึกก้อง

ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแต่รสังข์

ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพัง

มีทุกครั้งดังคราวฉาวทุกที

มีความไพเราะด้านเสียงและลีลาของการใช้คำ

เฉลยใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๓. เพราะเหตุใดกวีจึงชอบเปรียบเทียบความงามของใบหน้าผู้หญิงว่า
เหมือนกับความงามของดวงจันทร์

เนื่องจากกวีในอดีตมองภาพดวงจันทร์บนท้องฟ้าเป็นสิ่งที่สวยงามและ
คว้ามามากได้ จึงมักเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิงที่มีความงามอันสูงส่ง
และขณะเดียวกันดวงจันทร์มีลักษณะสีเหลืองนวล อิมเอิบคล้ายใบหน้าผู้หญิง

เฉลยใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๔. นอกจากประเพณีลอยกระทงแล้วนักเรียนรู้จักประเพณีที่สำคัญ
อะไรบ้างในท้องถิ่นของตนเอง (เขียนอธิบายพอสังเขป)

คำตอบอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน โดยพิจารณาจากข้อมูลในท้องถิ่นนั้น ๆ

เฉลยใบงานที่ ๔ ชวนคุยคุยสาระ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก แล้วตอบคำถาม

๕. จากบทร้อยกรอง “*เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภคินี
ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา*” ผู้แต่งได้เปรียบเทียบดวงจันทร์กับอะไร
น้องนาง (ผู้หญิงอันเป็นที่รัก)

ก่อนจากกัน

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเรื่อง

“ราหุอมจันทร์” และ “พระจันทร์และวันลอยกระทง”

หน้า ๑๓๗ - ๑๓๘

จากหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ ป.๔

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. หนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ ชั้น ป.๔
๒. บทร้อยกรอง เรื่อง ราหุอมจันทร์
๓. บทร้อยกรอง เรื่อง พระจันทร์และวันลอยกระทง
๔. ใบงานที่ ๕ เรื่อง สนุกคิดพินิจคำถาม

บทเรียนครั้งต่อไป

“ดวงจันทร์ของลำเจียก (๓)”

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

